

TÉRSÉGÜNK KULTURÁLIS ÉLETÉRŐL

A Magyar Narancs

A Magyar Narancsnak már régóta nincs olyan száma, amely ne foglalkozna valamilyen vonatkozásban a jugoszláv térséggel. A magyarországi hetilapok közül ez a lap tájékoztat a legsokoldalúbban és természetesen pártatlanul a háborús eseményekről. A legutóbbi, szeptember 23-i szám tematikusnak is tekinthető, hiszen már a címmel, Szarajevó golyóval pettyezett falkeresztje jelzi, hogy elsősorban erről a bajlós helyről lesz szó.

A lap főszerkesztője, Vágvolgyi B. András és **Eörsi István** járt nemrég Szarajevóban, riportjaik mottója az lehetne, hogy „a háború a civilek számára a várakozásról szól.” Vágvolgyi az Orvlövészek utcájáról ír, aztán Ademir Kenević háborús klipjeiről: „Látunk egy fiút a képernyőn, arról beszél, hogy egy kézzel milyen nehéz hógolyót gyúrni.” Erről az „amputált” világról most éppen a klipszerű leírás mód a legautentikusabb, ezek a töredékek a jellemzők: „A váróban van egy luk a padlón, abba dobáljuk a csikket, egy gránátbecsapódás helyére.” Minden darabokban, cserepekben – ez látható Déri Miklós fotóján is.

Eörsi Istvántól egy bekezdésnyi történetstilánkot idézek, amelyben szintén benne van a seat of war egésze: „A legszönyebb az – mondja egy még fiatal orvosno tágra tárt szemekkel –, hogy egykori kollégáink lőnek ránk odafentről. A kórházunkat lövik! Itt gyógyítottak, a barátaink voltak, esténként együtt jártunk szórakozni vagy színházba, aztán egy szép napon nyomuk veszett. Majd kiszárvatva felbukkantak ott, azon a hegyen, vagy amazon, és

azóta lőnek bennünket, éjjel és nappal, a gyerekeket is lövik.» Kérdésekre, hogy korábban nem voltak-e viták, azt feleli, hogy az elidegenülésnek még a jelét sem adták, váratlanul tűntek el, egyik a másik után. A többség azonban szerencsére együtt maradt. A régi szarajevóiaknak csak kisebb részét örjítette meg a fasizmus. Szerbek, horvátok és bosnyákok továbbra is együtt gyógyítanak, együtt készítenek újságot, filmet, együtt céltáblái az orvlövészek hőstetteinek, és együtt csinálnak színházat is.” Szarajevói útjáról beszélt az író a Soros-irodában megtartott irodalmi találkozáson is Újvidéken. A lap másik aktualitása, hogy itt olvashatjuk **Allen Ginsberg** Béke Bosznia-Hercegovinában című versét **Eörsi István** fordításában. Eredetiben is hallhattuk a verset a költőtől kedden Újvidéken, majd szerbül Vojislav Despotov fordításában. (Érdekeséggként említem itt meg, hogy a közönség pillanatok alatt széthúzta a MaNcsnak azt a néhány példányát, amit az asztalon talált, annak ellenére, hogy a többségük nem is tud magyarul. A lapot érdemes lenne terjeszteni ezen a tájon is.)

A Narancs Galéria vendége ezúttal **Maurits Ferenc**: „Megcsontolt, felpuffedt vagy már foszladozó tetemek. Térképek az ember fizikai és lelki megnyomorításáról” – olvashatjuk a rajzokhoz írt jegyzetben. A közlés aktualitása, hogy Móri képei a Budapest Galéria Lajos utcai kiállítótermében október 31-éig tekinthetők meg. A lap egyébként ebben a számában közli **Mészöly Miklós** megnyitó-szöve-

gét, amit már a Kilátóban is olvashattunk.

Továbbra is a vajdasági művészeknél maradva: beszámolót olvashatunk a Jugoszláv Tudósoknak a Tilos az Á-ban megtartott koncertjéről, többek között a következőket: „**Bada Dada (Tibor)** a punkon és újhullámon felcseperedett savószerű vátesze '84 táján így öntötte axiómába értékítéletét: Nyakig a szarban, mint hal a vízben. Ma, tíz évvel az idealista lángolás után már a lóvéra, a kurvákra és a vinyakra szavaz. Akárhogy is gusztáljatjuk, ez mégis nemesebb és radikálisabb cél, mint amit az ellangyosodott **Európa Kiadó** választási programja kínál.”

Semmimítási címmel kritikát olvashatunk **Milorad Pavić** A tüsszögő ikon című novelláskötetéről, melyet **Bojtár B. Endre** és **Gállos Orsolya** fordított, az újvidéki Forum és a pécsi Jelenkor Könyvkiadó közös gondozásában jelent meg.

S a MaNcsból megudhatjuk még azt is, hogy „Az 1993. szeptember 10-éről 11-re virradó éjszaka a Metelkova hálózat elfoglalta a Ljubljana központjában álló elhagyott katonai barakkokat. Ezek a barakkok három éve üresen állnak, pedig a kormány informálisan odaígérte őket a Hálózatnak, annak a civil társadalmi szervezetnek, amely a ljubljana-i kulturális életnek szerves része. (...) A városi hatóságok valamikor a múlt hét során minden nyilvános figyelmeztetés nélkül, a falakon belül elkezdék lerombolni a barakkokat”, emiatt **Rok Zavrtnik** Felhívást tett közzé, és szélesebb térség támogatását várja.

KONTRA Ferenc